

Verslag dorpsavonden Den Hout

Op 8 juni 2009 vond de tweede dorpsavond plaats in het kader van het integrale dorpsontwikkelingsplan van Den Hout (iDOP). Ongeveer 40 bewoners zijn in dorpshuis Den Brink met elkaar in discussie geweest en hebben nagedacht over de toekomst van Den Hout. Op basis van deze bijeenkomst en de eerste dorpsavond van 20 april 2009 is het voorliggende verslag geformuleerd. In dit document worden de wensen en knelpunten van de betrokken bewoners onder woorden gebracht. Het wordt beschreven aan de hand van de thema's die tijdens de dorpsavonden zijn besproken. In dit verslag worden de thema's afzonderlijk beschreven, maar deze thema's hebben zoveel met elkaar te maken dat ze nauwelijks als afzonderlijke thema's kunnen worden beschouwd. Zo hebben bijvoorbeeld keuzes die gemaakt worden voor 'woningbouw' een effect op 'openbare ruimte'.

Wij nodigen u graag uit aanvullingen en correcties op het verslag te leveren. Deelnemers aan de dorpsavonden, maar ook andere bewoners, kunnen dit doen door een e-mail of brief te sturen aan de projectleider van Zet, Kamieke van de Riet. Zij is bereikbaar via kriet@zet-brabant.nl of via Postbus 271, 5000 AG te Tilburg. Wij vragen u **uiterlijk 24 juli 2009** te reageren.

Wonen

Bouwen in Den Hout moet gebeuren op een manier en schaal die bij het dorp past, zodat je bijna niet ziet dat er sprake is van nieuwbouw. Op De Heuvel staat een nieuw pand dat daar een goed voorbeeld van is (huisnummer 52). Helaas zijn er ook voorbeelden waaruit blijkt dat men hier minder oog voor had. Criteria voor passend bouwen zijn onder andere: een dorps-, rustieke, landelijke uitstraling, variatie in woningen en authentiek materiaalgebruik, geen hoogbouw, dezelfde nokhoogte, ruime percelen en geen gebruik van trespas. Hiervoor is het nodig in de oude dorpskern regels en bestemmingsplan goed toe te passen en strijdige situaties aan te pakken. In planmatige uitbreiding buiten de oude dorpskern en -straten kan wel meer eigentijds worden gebouwd en kan de nadruk worden gelegd op betaalbare woningen, al dan niet geschaald met voldoende parkeerplaatsen.

Waar bouwen in Den Hout?

Den Hout is aangewezen als Beschermd Dorpsgezicht. Er zijn vier gebieden waar voorzichtig omgegaan moet worden met woningbouw: De Houtse Heuvel, De Herstraat, De Achterstraat en de Vrachelsestraat.

De bewoners van Den Hout willen liever geen woningen aan de oostzijde van Den Hout. Oosterhout komt al dichtbij genoeg en anders blijft er in de toekomst geen open gebied meer over. De mogelijke woningbouwlocatie tussen Herstraat en Vrachelsestraat is dus geen goed idee. In de Herstraat kan hooguit lintbebouwing gerealiseerd worden. Woningen dienen bij voorkeur op de 'voetbalclublocatie' gebouwd te worden. Eventuele zelfbouwkavels kunnen in de oksel van Eindsepad-Ruiterspoor.

Ook de voormalige melkfabriek (particulier eigendom) is een locatie die nog ontwikkeld kan worden. Deze locatie zou in aanmerking kunnen komen voor (een combinatie van) seniorenwoningen, een woonzorgcombinatie, starterswoningen en eventueel een gymzaal voor de basisschool. Het gebouw hoeft hiervoor niet per se gespaard te worden. Het is volgens de meeste aanwezigen geen mooi of een beeldbepalend gebouw. Toch wordt het ook een karakteristiek gebouw genoemd, industrieel erfgoed dat een stuk geschiedenis van Den Hout vertegenwoordigt.

Faseren van de bouw

De woningen moeten gefaseerd worden gebouwd. De vorige uitbreidingslocatie is te snel gebouwd waardoor er vanuit het dorp (door het kleine inwonersaantal van Den Hout) te weinig vraag was. Er zijn toen vooral inwoners van buiten Den Hout gaan wonen en er was daarna voor de Houtenaren geen ruimte meer in het dorp.

Bouwen voor senioren

Seniorenwoningen moeten in ieder geval gelijkvloerse woningen zijn en het liefst woningen waar service en zorg worden aangeboden. Als er een woonzorgcombinatie komt, zouden de seniorenwoningen ook gebruik kunnen maken van zorgdiensten. Het is belangrijk dat deze woningen voor iedereen betaalbaar zijn (huur en koop). Er zou

ook gedacht kunnen worden aan het opdelen van boerderijen in kleinere wooneenheden voor senioren. Een ander idee is flexibel bouwen met een mix van starters en senioren waarbij de starters de senioren helpen.

Bouwen voor en door starters

Er is behoefte aan starterswoningen en woningen voor jonge gezinnen. Onder starterswoningen verstaan de inwoners woningen onder de € 200.000,00. De woningen dienen in dorpse maat gebouwd te worden. Particulier opdrachtgeverschap is een mogelijkheid in Den Hout. Dat lukt ook in andere dorpen en het is goed dat de inwoners zelf invloed hebben op de woningbouw en de kosten. Houtenaren zijn ondernemend genoeg voor deze aanpak.

Huurwoningen mogen niet verdwijnen

Ook in de toekomst blijft een aantal huurwoningen nodig in Den Hout. De vraag hier naar is niet zo heel groot, maar de vraag blijft wel bestaan. Intussen verkoopt de woonstichting steeds meer huurwoningen. Op deze manier blijft er geen huurwoning meer over. Dat is niet gewenst omdat voor de leefbaarheid van het dorp een evenwichtige bevolkingsopbouw nodig is. Ook lagere inkomens moeten in Den Hout kunnen wonen.

Voorzieningen

Het kerkgebouw moet blijven, maar hoe?

De kerk, het gebouw en het instituut, moet overeind blijven. Het vormt een wezenlijk onderdeel van het dorpsleven en is een markant zichtpunt van Den Hout. Het onderhoud is op dit moment goed, maar de vraag is hoe dat over 15 jaar zal zijn. Geld bestemd voor de kerk, mag niet in een andere pot terecht komen. Daarvoor is overleg nodig met het huidige bestuur om goede afspraken te maken.

De kerk zou geaccentueerd moeten worden, in het licht gezet door er letterlijk een lamp op te zetten, net als in veel andere dorpen. Sommigen zijn tegen het verlichten van de kerk omdat dit extra kosten met zich meebrengt en de natuur verstoort. Figuurlijk zou de kerk in het licht gezet kunnen worden door passende functies binnen het kerkgebouw te brengen. Het geld dat daarmee wordt opgebracht, kan helpen de kerk in stand te houden. Er moeten dan door de geloofsgemeenschap passende concessies gedaan worden. In goed overleg moet dat kunnen lukken. De kerk is dan vervolgens ook voor andere functies beschikbaar, bijvoorbeeld tentoonstellingsruimte of concert/oefenruimte voor muziek (fanfare etc.), al verschillen de meningen of een oefenruimte voor muziek gepast is. Den Hout is er in elk geval nog niet aan toe om de functie van de kerk drastisch te wijzigen, bijvoorbeeld door er woningen in te maken.

Dorpshuis Den Brink is van iedereen

Dorpshuis Den Brink is een ontmoetingsplaats voor iedereen: jong en oud, rijk en arm. Er zitten wel 30 verenigingen. Een mogelijke dagbeheerder voor 20-30 uur per week kan leiden tot betere openstelling, professionalisering en beheer. Dit biedt kansen voor meer activiteiten en ontmoeting voor de Houtenaren. Een bijeffect is dat fietsers en wandelaars dan gebruik kunnen maken van het toilet en een kopje koffie drinken als de horecagelegenheden in Den Hout gesloten zijn.

De wens leeft het aantal voorzieningen dat in Den Brink wordt aangeboden uit te breiden. Daarbij wordt gedacht aan medische voorzieningen als een prikpost. Ook zou het Dorpspunt nieuw leven ingeblazen kunnen worden. Toen het Dorpspunt nog vier dagen open was, werd er meer gebruik van gemaakt. Als er een dagbeheerder zou zijn, zou die ook het Dorpspunt kunnen bemannen. Of het dan beter gaat lopen, hangt sterk af van de persoon. Het hoeft geen Houtenaar te zijn, maar je moet je welkom voelen. Ook moet er voldoende aandacht zijn voor privacy, dat wil zeggen een aparte ruimte waar je je verhaal kan doen.

Je kunt met een betere functie van Den Brink de sociale samenhang intensiveren. Er zal in de toekomst meer vereenzaming komen, dus het is belangrijk dat er gelegenheden tot ontmoeting zijn. Er is een laagdrempelige plek nodig waar je zomaar even kunt binnenlopen. Het Dorpspunt zou zich breder moeten ontwikkelen om meer mensen er naartoe te trekken. Het moet een breed informatiepunt zijn waar allerlei vragen kunnen worden gesteld die vervolgens worden beantwoord door een specialist op het betreffende terrein zoals burgeradviseur, Wmo-consulent, mantelzorgadviseur etc.

Overdag kunnen in Den Brink meer activiteiten worden aangeboden, met name voor de doelgroep ouderen. Je zou met het Dorpspunt en de KBO kunnen gaan praten over de behoefte en mogelijke uitbreiding van diensten. Je moet dan ook gaan praten met mensen die geen lid zijn van de KBO en kijken of zij andere wensen hebben dan KBO-leden. Vervolgens kunnen de uitkomsten mogelijk gekoppeld worden aan een professionele beheerder.

Bij nieuwe activiteiten in Den Brink kan je ook denken aan dagbesteding met een activiteitenbegeleider of een eetpunt waar mensen samen kunnen eten. Bij dit soort activiteiten moet je ook rekening houden met een taxiservice om mensen naar Den Brink te krijgen.

Zorg: oud worden in Den Hout

De reguliere zorg (huisarts, tandarts, fysiotherapie) is binnen 2 km bereikbaar voor de bewoners van Den Hout. Maar dat is niet toereikend als je echt zorgbehoevend wordt. Er is behoefte aan een voorziening waar je kunt wonen als je ouder en zorgbehoevend wordt: een woonzorgcombinatie. Het gaat dan om 16 tot 20 plaatsen met 24-uurszorg met een alarmsysteem en allerlei andere diensten die horen bij een woonzorgcombinatie. Tevens kunnen de bewoners van de bejaardenwoningen gebruik maken van deze diensten. Als locatie kan de oude melkfabriek worden gebruikt. Dan kan daar meteen parkeerruimte worden gecreëerd, waardoor de Houtse Heuvel wordt ontlast. Een andere mogelijkheid is nieuwbouw op het voetbalveld. Samen met woningbouwvereniging en een zorginstelling zou je moeten onderzoeken of zo'n concept in Den Hout levensvatbaar is: wat is de werkelijke vraag?

Basisschool: voorlopig voldoende aanwas

De school is een belangrijk sociaal centrum van het dorp. Van daaruit worden activiteiten georganiseerd. De verkeerssituatie rondom de school is gevaarlijk (zie: ruimtelijke inrichting en verkeer).

Door nieuwbouwwijk de Contreie neemt de verkeersdruk op de wegen door Den Hout toe. Maar de Contreie biedt ook kansen. De uitbreiding geeft voldoende aanwas voor school en voor de verenigingen. Vroeger was er een gymzaal bij de school. Het zou heel mooi zijn als die er weer komt. De gymzaal en met name de kleedruimte kan multifunctioneel zijn als de gymzaal bij de sportvelden wordt geplaatst.

Sportvoorzieningen: nieuw sportpark

De voetbalvereniging dient een nieuwe accommodatie te krijgen. De voorkeur gaat uit naar de zuidkant van Den Hout nabij het huidige trainingsveld, de tennisvereniging en de ponyclub. Hierdoor ontstaat een goed sportcomplex voor Den Hout. Benodigd zijn twee velden, een kunstgrasveld, voldoende en ruime kleedlokalen, een kantine, een nieuwe entree en voldoende parkeergelegenheid. Ook is er dan ruimte voor een dameselftal. Nu zijn voetbalminnende vrouwen genoodzaakt om zich aan te sluiten bij de voetbalvereniging van Made, Oosterhout of Hoge Zwaluwe. De oude locatie van het voetbalveld kan dan voor woningbouw worden gebruikt.

Stichting Oosterhout in beweging (OiB) is momenteel bezig met een verkenning in samenwerking met de sportclubs en de basisschool. Hier kan dan tevens buitenschoolse opvang worden gerealiseerd in combinatie met sporten. Ook de basisschool kan gebruik maken van deze voorziening.

De komst van de Contreien ziet men voor de voetbalclub als een kans en als een bedreiging. Het is voor de identiteit van Den Hout heel belangrijk dat er een eigen sportclub is.

Winkels in Den Hout

Winkels hebben geen bestaansrecht in Den Hout. Op 2 km afstand is er een supermarkt in Oosterhout en er is een AH-busje voor ouderen waarmee je één keer per week boodschappen kunt gaan doen. De meeste mensen gaan met de auto boodschappen doen in Made of in Oosterhout.

Horeca is niet 'top', maar het centrum mag ook niet te druk worden

Er zijn wel cafés maar ze zijn niet altijd open. In de vakantie zijn ze tegelijkertijd gesloten. Toeristen, fietsers en wandelaars, kunnen dan niet in het centrum terecht, alleen bij het pannenkoekenhuis. Het op meer momenten open zijn van de horeca is gewenst. Tegelijkertijd zijn de bewoners huiverig voor teveel drukte als gevolg van goedlopende horeca: stel dat alle drukte van het pannenkoekenhuis in het centrum van Den Hout zou komen, dat is te veel. Sommigen zijn zeer stellig dat de Heuvel moet blijven zoals hij is. Er mogen volgens hen geen commerciële activiteiten komen aan de Houtse Heuvel, het moet authentiek blijven. Al die auto's op de Heuvel vormen voor sommigen nu al een groot probleem.

Werken

De meeste mensen werken buiten het dorp. Nevenactiviteiten en verbrede landbouw moeten mogelijk zijn om het boerenbedrijf bestaansrecht te geven. Er moeten mogelijkheden blijven bestaan om te groeien en/of te veranderen. In leegstaande panden in het buitengebied zou alternatieve bedrijvigheid toegestaan moeten worden.

Sociale samenhang

Verenigingen en vrijwilligers

Er zijn tientallen bloeiende verenigingen in Den Hout, vaak met als thuisbasis het dorpshuis. De aanwas van nieuwe leden is belangrijk voor de toekomst van de verenigingen, dus ook om die reden zijn starterswoningen nodig waar actieve mensen in komen wonen.

Er is beperkte samenhang tussen verenigingen in Den Hout onderling en tussen Houtse en Oosterhoutse verenigingen. Meer overleg is wenselijk. Vroeger was er een jaarkalender met activiteiten van de diverse verenigingen (in Het Heuvelklokje, de voorganger van Het Dorpsblad), nu niet meer. Hier zou ondersteuning handig zijn. Bij de sportclubs in Den Hout is er nog geen sprake van structurele ondersteuning vanuit Oosterhout (OiB).

Er is geen vrijwilligerssteunpunt in Den Hout en het VIP (vrijwilligersinformatiepunt van de gemeente Oosterhout) wordt niet gebruikt door de vrijwilligers uit Den Hout. Voor de toekomst van Den Hout is het slim om een contactpersoon voor vrijwilligers(werk) te hebben, bijvoorbeeld iemand van of via de gemeente die activiteiten afstemt (jaarkalender, website) en als vraagbaak of gids kan dienen. Het Dorpspunt zou hierin een rol kunnen spelen.

Heel veel zaken in Den Hout bestaan dankzij vrijwilligers. Vrijwilligers zijn in het algemeen voldoende beschikbaar. Jongeren tot een jaar of 20 vormen een uitzondering; die hebben andere dingen in de agenda staan. Maar dit vormt geen probleem, als ze wat ouder zijn doen ze gewoon mee. Er zijn geen opleidingen of trainingen voor vrijwilligers in Den Hout; enkel binnen dorpshuis Den Brink krijgen de vrijwilligers een training gericht op hun taken als gastheer in de horeca.

Het werk van vrijwilligers vraagt steeds meer deskundigheid. De eisen die door de overheid worden gesteld aan bijvoorbeeld de organisatie van evenementen zijn steeds hoger. Denk aan alle eisen aan brandveiligheid, BHV en vergunningen. In Den Hout is die deskundigheid aanwezig. Deze is ontstaan door jarenlange ervaring en telkens bijleren. Kennis zit in de hoofden van mensen, maar ook in draaiboeken die telkens worden aangepast. Draaiboeken en deskundige mensen worden ingezet bij verschillende activiteiten, waardoor de kennis en ervaring zich verspreidt. De hogere eisen die worden gesteld zijn op dit moment nog geen probleem. Organisaties gebruiken materialen van elkaar en kopen de nodige aanvullende spullen of diensten bij dezelfde bedrijven in, die soms bijspringen door materiaal en diensten uit te lenen. Toch delen niet alle verenigingen in de opgebouwde deskundigheid en is er behoefte aan een punt waar informatie kan worden verkregen over bijvoorbeeld subsidies en regelingen.

Het vinden van bestuursleden is lastig. Een oplossing kan zijn belangrijke, maar moeilijk in te vullen posities, zoals penningmeesters, samen te delen. Maar samen bestuursleden delen wordt ook weer kwetsbaar gevonden. Als die ene persoon wegvalt, hebben verschillende clubs hetzelfde probleem. Wel is het mogelijk expertise te delen waardoor het uitvoeren van bepaalde taken gemakkelijker kan worden.

Nieuwkomers zijn welkom en buitenstaanders geaccepteerd

Regelmatig komen mensen van buiten Den Hout in Den Hout wonen. Het wordt gewaardeerd als nieuwe bewoners zich willen inzetten voor het dorp. Maar er is een aantal personen dat zich niet aansluit bij de gemeenschap. Men wil zich niet binden omdat men na een bepaalde tijd weer weggaat of men is gewoon graag op zichzelf. Dit wordt door de bewoners geaccepteerd. Men maakt zich daarover geen zorgen. Elk wijkje heeft een actieve kern en er zal altijd een clubje ontstaan dat de kar trekt.

Het initiatief dat nieuwe bewoners zich voorstellen in Dorpsblad Den Hout moet in de toekomst zeker worden voortgezet. Nieuwe mensen welkom heten en met een fiets-

tocht het dorp laten zien, is een idee, maar het wordt betwijfeld of dit effect heeft op een actieve deelname in het dorp.

Eenzaamheid onzichtbaar

Er bestaat wellicht eenzaamheid in Den Hout, maar dat zie je niet. Het is verborgen. Gezien de vergrijzing zal eenzaamheid in de toekomst verder toenemen. Een laag-drempelige plaats waar mensen elkaar ontmoeten is daarom des te belangrijker. Den Brink is daarvoor de aangewezen plaats.

Ruimtelijke inrichting en verkeer

Parkeerprobleem oplossen: drie opties

De meeste Houtenaren zijn het er over eens dat er een oplossing moet komen voor het parkeren op de Houtse Heuvel. Welke oplossing, daarover zijn de meningen verdeeld. Het probleem van parkeren op de Houtse Heuvel wordt volgens sommigen groter gemaakt dan het is. Als langs de Heuvel eenvoudig een greppel wordt gegraven, kan alleen aan de randen worden geparkeerd en is het probleem opgelost. De horeca zou haar klanten achter het pand kunnen laten parkeren.

Een andere, drastischere oplossing is: van de Houtse Heuvel eenrichtingsverkeer maken. Hierdoor komt er ruimte vrij om langsparkeren te realiseren. Door de vrijgekomen ruimte kunnen tevens bredere voetpaden aangelegd worden. De trottoirs die nu aan de zuidkant van De Heuvel naast de weg liggen, zijn te smal; je kunt er niet met twee personen naast elkaar lopen. Als voorbeeld hoe de Houtse Heuvel eruit moet zien wordt veelvuldig Alphen (gemeente Alphen-Chaam, reconstructie Baarleseweg) genoemd: het verkeer kan geremd worden door slingers toe te passen. Dit kan gerealiseerd worden door het langsparkeren om en om een de overzijde van de straat te realiseren. Het verkeer wordt dan van de ene zijde naar de andere zijde van de straat geleid. Het verkeer moet niet geremd worden met behulp van drempels.

Een derde nog verdergaande optie: auto's moeten van De Houtse Heuvel af. Dat komt de uitstraling en inrichting van de Heuvel ten goede. Het wagenpark kan aan de achterkant geplaatst worden. Mogelijkheden liggen op de locatie 'oude melkfabriek'. De aanleg van de nieuwe parkeerplaats voor het dorps huis, de horeca en de kerk zou gecombineerd kunnen worden met de parkeervoorziening van een nieuw woonzorgcombinatie. Verder zou de Houtse Heuvel klinkerbestrating moeten hebben. Meerdere omwonenden zijn het daar niet mee eens vanwege de geluidsoverlast die dit geeft. Volgens anderen zou het helemaal mooi zijn als de Houtse Heuvel tussen het dorps huis en de kerk afgesloten wordt voor autoverkeer. Zo wordt ruimte gecreëerd om het dorps huis, de horeca en de kerk te koppelen met de Houtse Heuvel. Er zou dan parallel aan de Houtse Heuvel, achter de kerk langs, een verbinding gelegd kunnen worden die ook de parkeerplaats en de eventuele woonzorgcombinatie verbindt. Dit is een moeilijke opgave.

Overlast auto's bij school: eenvoudig te voorkomen

Kinderen worden te vaak met de auto naar school gebracht; ouders veroorzaken daarvoor verkeersonveiligheid voor de eigen kinderen. Misschien kunnen er via de school strakkere afspraken worden gemaakt welke kinderen te voet, met de fiets of met de auto mogen komen. Den Hout is niet zo groot, dus bijna iedereen kan de afstand lopen of met de fiets afleggen.

Ook hier kan een oplossing zijn: aan een zijde parkeren net als de rest van de Houtse Heuvel, ook hier eenrichtingsverkeer introduceren. Ook zou aan de achterzijde van de school in de Molenakker parkeerruimte kunnen worden gecreëerd in een deel van het park.

Oversteekplaats aanpassen

Bij de Hespelaar is een oversteekplaats die vooral door kinderen wordt gebruikt en die als onveilig wordt ervaren. Dit probleem is relatief eenvoudig op te lossen. Het is bekend bij de verantwoordelijken, maar er wordt niets aan gedaan.

Fietsen naar Oosterhout en Made

Fietspaden dienen aangelegd te worden naar Oosterhout en Made. Vrijliggende fietspaden hebben de voorkeur en daar is ook de ruimte voor.

Natuur, landschap, recreatie

Landelijk gebied behouden

De bewoners van Den Hout willen het landelijke gebied tussen Oosterhout en Den Hout helemaal openhouden, anders wordt Den Hout een wijk van Oosterhout. Het geven van een bepaalde waarde aan het landschap en het behouden als geheel is de beste bescherming tegen stedelijke uitbreiding. Hierbij kun je denken aan een ecologische zone of landgoed. Echter is dat volgens sommigen in strijd aan het basisprincipe om het agrarische gebied in stand te houden voor agrarische bedrijvigheid. Anderen geven aan dat dit een functioneel agrarisch gebruik niet in de weg staat omdat op een landgoed akkerbouw en veeteelt zeer goed mogelijk is. Voor een agrariër is het erg verleidelijk, zeker gezien de huidige ontwikkelingen in de agrarische sector, om grond beschikbaar te stellen voor stedelijke uitbreiding vanwege de waardevermeerdering.

De bewoners zijn van mening dat de gronden in eerste instantie behouden dienen te worden voor de agrarische sector. Wanneer de gronden vrij komen, zou de inrichting als landgoed kunnen zorgen voor de gewenste 'groene' buffer. Daarmee geef je het gebied een bepaalde waarde en behoudt je het als één geheel.

Behoud van cultuurhistorische elementen; een route

Vanuit cultuurhistorisch perspectief worden in Den Hout de volgende zaken belangrijk gevonden: De Houtse Heuvel, De Houtse Linie, Kerk en landkruis, Heilige Eik, Dordrechtseweg, Korenmolen, Bevrijdingsmonument 4 november, kerkhofpad, kerkpad, Achterstraat, Houtse Akkers en overige landerijen.

In het kader van de stedelijke ontwikkelingen zijn in de Houtse Akker archeologische vondsten gedaan. Deze bodemschatten zijn opgeslagen in een archief in Oosterhout. Deze vondsten zouden tentoongespreid en opgenomen kunnen worden in de cultuurhistorische route. De kerk kan als tentoonstellingsruimte dienen.

Den Hout hoeft geen cultuurhistorische trekpleister te worden. Maar behoud van deze cultuurhistorische elementen is voor de Houtenaar waardevol. Dat dient het uitgangspunt te zijn. Door de te behouden elementen op te nemen in een route geef je ze een bepaalde waarde mee. Als de elementen ook nog opgeschaald worden door er bijvoorbeeld een duidelijke beschrijving aan toe te voegen zal behoud meer worden gegarandeerd. Deze route kan dan regionaal worden aangeboden. Hierbij kun je denken aan het aanbieden bij de gemeente en regionale vvv's, horeca en campings.

'Ommetjes' behouden

Door het afsluiten van het Balmakerspad is er een ommetje minder. De afsluiting van dit pad is voor mensen begrijpelijk vanwege de overlast van passanten voor de aanwonende mensen. Uit de discussie is gebleken dat er nog voldoende andere paden aanwezig zijn. Echter, het doel is te voorkomen dat nog meer van zulke paden worden gesloten. De paden en de toegankelijkheid van het landelijke gebied moeten dus worden behouden.